

Protokół

8. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 28. września 1892.

Początek posiedzenia o godzinie 9 minut 50 rano.

Przewodniczący Marszałek krajowy J. O. Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: pp. Dr. Franciszek Paszkowski, X. Mikołaj Siczynski, Jan Trzecieski i Józef Wiktor.

Obecnych posłów 131.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie, zawiadamiając Izbę, iż protokół 6. posiedzenia uważa za przyjęty, nie wniesiono bowiem żadnych zarzutów, protokół zaś 7. posiedzenia jest złożony do przejrzenia w biurze Sejmowem.

Sekretarz p. Trzecieski czyta spis petycji wniesionych po dzień 28. września b. r., które Izba przydziela następującym komisjom:

Komisji administracyjnej petycyę: L. s. 366.

Komisji budżetowej petycyę: L. s. 367, 368, 369, 370, 371, 382, 383, 384, 385, 386, 388, 389, 394, 398, 399, 400, 401.

Komisji szkolnej: L. s. 372, 373, 374, 375, 376, 377, 379, 380, 390, 391, 392.

Komisji petycyjnej: L. s. 381, 393.

Komisji przemysłowej: L. s. 387.

Po odczytaniu petycji L. s. 378 wnosi p. Fruchtmann przekazanie tej petycji Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Izba uchwała zgodnie z tym wnioskiem bez rozprawy.

Przemawia p. Bronisław Horodyski i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: petycyę L. s. 206, przekazaną na posiedzeniu z d. 22. września b. r. komisji budżetowej z poleceniem zdania sprawy w bieżącej sesyi, a jeszcze przez komisję niezadowoloną, przekazuje się Wydziałowi krajowemu, jako komisji celem zbadania i przedłożenia wniosku na dalszym ciągu bieżącej sesyi.

Przemawia p. Romanowicz.

Izba uchwała wniosek p. Horodyskiego.

Członek Wydziału krajowego p. Wereszczyński odpowiada na interpelacyę wniesioną do Wydziału krajowego przez p. Skalkowskiego i towarzyszy w sprawie regulacyi Dniestru i dorzeczy jego górnego biegu.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie zezwolenia reprezentacji powiatowej w Przemyślanach na zaciągnięcie pożyczki w sumie 10.000 zł.

Sprawozdawca p. Mikołaj Torosiewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wniosek następujący:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

U s t a w a

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zezwalająca Reprezentacji powiatowej w Przemyślanach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 10.000 zł. w. a.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacji powiatowej w Przemyślanach zezwala się zaciągnąć imieniem powiatu przemysłańskiego w jednym z krajowych zakładów kredytowych pożyczkę w sumie 10.000 zł. w. a

Art. II.

Pożyczka ta użyta być ma na pokrycie ceny kupna realności dla Reprezentacji powiatowej w Przemyślanach.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Przemawia p. Trzeciecki.

Przemawia p. Kramarczyk i wnosi: Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby prośbę Wydziału Rady powiatowej przemysłańskiej o pozwolenie na zaciągnięcie 10.000 zł. pożyczki, tudzież stan poprzednich długów tego powiatu, gruntownie zbadał i na najbliższej sesji sejmowej zdał sprawozdanie.

Przemawia p. Wereszczyński.

Izba nie popiera wniosku p Kramarczyka.

Przemawia Sprawozdawca.

W rozprawie szczegółowej nikt głosu nie żąda.

P. Wiktor wnosi przyjęcie całego projektu ustawy *en bloc*.

Izba uchwała cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie w myśl wniosku p Wiktora przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje Izba powyższą ustawę w trzecim czytaniu.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji budżetowej o budżecie krajowym na rok 1893.

Sprawozdawca poseł Stanisław Badeni.

W dalszym ciągu rozprawy ogólnej nad wnioskami większości i mniejszości komisji budżetowej tudzież nad wnioskiem p. Abrahamowicza przemawia: Sprawozdawca mniejszości komisji budżetowej, p. Chrzanowski.

Przemawia sprawozdawca większości komisji budżetowej, p Stanisław hr. Badeni.

Przemawia dla sprostowania faktu poseł Chrzanowski.

Przemawia dla sprostowania faktycznego JE. p. Ziemiałkowski.

Przemawia dla sprostowania faktycznego p. Dr. Włodzimierz Kozłowski.

Przemawia dla sprostowania faktycznego p. Jan Gnoiński.

W sprawie formalnej przemawia p. Wojciech hr. Dzieduszycki i wnosi imienne głosowanie nad wnioskiem mniejszości komisji budżetowej.

Sprawozdawca p. Stanisław hr. Badeni popiera wniosek imiennego głosowania.

Izba jednogłośnie przyjmuje wniosek imiennego głosowania.

Marszałek zarządza imienne głosowanie i wzywa posłów, którzy chcą głosować za wnioskiem mniejszości komisji budżetowej, mającym na celu odroczenie decyzji w sprawie konwersji długów indemnizacyjnych, by głosowali przez wypowiedzenie słowa „tak“, tych zaś posłów, którzy przeciw temu wnioskowi a za wnioskiem większości komisji budżetowej głos oddadzą, by głosowali przez wyraz: „nie.“

Sekretarz p. Wiktor odczytuje imienny spis posłów, którzy oddają swe głosy.

Po skończonem głosowaniu przemawia p. Stanisław Gniewosz oznajmiając, że spóźnił się i nie mógł oddać swego głosu za wnioskiem mniejszości komisji budżetowej.

Przemawia Marszałek oznajmiając, iż w myśl regulaminu głos p. Gniewosza nie może być policzony, skoro ten poseł w chwili odczytania jego nazwiska przy głosowaniu w Izbie nie był.

Marszałek ogłasza wynik głosowania.

Głosujących było 123. Za wnioskiem (odraczającym) mniejszości komisji budżetowej głosowało 39 posłów, przeciw temu wnioskowi 84 posłów.

Marszałek stwierdza, iż wniosek mniejszości upadł.

P. Abrahamowicz cofa swój wniosek, postawiony w rozprawie ogólnej nad budżetem w dniu 27. września b. r.

Sprawozdawca większości komisji budżetowej: Stanisław hr. Badeni czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zaciągnięciu pożyczki celem skonwertowania obligacji funduszu indemnizacyjnych Galicyi wschodniej i zachodniej, tudzież Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim, postanawiam, co następuje:

Art. I.

W celu spłacenia niewylosowanych dotychczas 5% obligacji funduszu indemnizacyjnych

Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej tudzież Wielkiego Księstwa Krakowskiego, upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krajowej w 4 proc. obligacjach krajowych z 50-letnim terminem umorzenia w takiej wysokości, jaka będzie potrzebną do uzyskania gotówki w sumie 26,925.000 zł. w. a. (53,850.000 koron).

Art. II.

Wszelkie aktywa i passywa wymienionych w art. I. funduszu indemnizacyjnych przechodzą po dokonanej konwersji obligacji indemnizacyjnych na fundusz krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi skarbu i Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Izba głosując bez rozprawy oddzielnie nad artykułami poszczególnymi projektu ustawy, przyjmuje artykuły I, II. i III. ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Następnie uchwała Izba nagłówek i wstęp do ustawy zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. St. hr. Badeni wnosi przystąpienie do trzeciego czytania bez czytania.

Izba uchwała zgodnie z tym wnioskiem bez rozprawy, po czem przyjmuje cały projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca, p. Stanisław hr. Badeni czyta:

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w drodze właściwej z możliwym pośpiechem wyjednał dla pożyczki konwersyjnej:

- a) uwolnienie wszelkich z powodu tej pożyczki zdziałanych dokumentów prawnych, wystawionych przez kraj zapisów dłużnych i kuponów, od wszelkich opłat, stempli i należytości;
- b) uwolnienie procentów tej pożyczki od podatku dochodowego I. i III. klasy i od wszystkich przyszłych podatków, jakiego w jego miejsce zaprowadzone były, przy czem jednak podatek dochodowy od pro-

centów obligacji indemnizacyjnych Galicji wschodniej, zachodniej i Wielkiego Księstwa Krukowskiego, będących jeszcze w obiegu, ma być do końca obecnego planu umorzenia w terminach dotychczasowych spłacony;

- c) nadanie zapisom dłużnym tej pożyczki krajowej charakteru pupilarnego bezpieczeństwa tak, aby one mogły być używane na lokacje kapitałów fundacyjnych, kapitałów stanowiących własność zakładów, które zostają pod dozorem publicznym, tudzież funduszów pupilarnych, fideikomisowych i depozytowych i służyć według kursu giełdowego, wszakże nie ponad nominalną wartość, jako kaucye w stosunkach służbowych i kontraktowych, tudzież jako zabezpieczenie wojskowych kaucyi małżeńskich;
- d) zezwolenie na notowanie kursu tych obligacji krajowych w urzędowym cenniku giełdy wiedeńskiej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Sprawozdawca, p. Stanisław hr. Badeni, czyta:

- V. Sejm zastrzega, iż w razie, gdyby Wydział krajowy nie uzyskał ulg i praw w uchwale IV. ad a) do d) wymienionych, nie będzie miał prawa korzystać z upoważnienia, danego mu w ustawie o konwersyi długów indemnizacyjnych.

Izba przyjmuje w głosowaniu bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Sprawozdawca czyta:

- VI. Do przeprowadzenia operacji konwersyjnej a po przeprowadzeniu takowej, do odpowiedniej i korzystnej fruktyfikacji zwyczajek z powodu konwersyi w każdym roku budżetowym powstających, dodaje się Wydziałowi krajowemu komitet doradczy z pięciu członków złożony a przez Sejm wybrany. Komitet doradczy będzie jako taki istnieć tak długo, póki uchwałą Sejmu jego

zadanie za spełnione uznanem nie zostanie.

Przemawia p. Wojciech hr. Dzieduszycki i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- VI. Do przeprowadzenia operacji konwersyjnej, — a po przeprowadzeniu takowej — do odpowiedniego i korzystnego zużycia zwyczajek z powodu konwersyi w każdym roku budżetowym powstających, dodaje się Wydziałowi krajowemu komitet doradczy z pięciu członków złożony, a przez Sejm wybrany. Komitet doradczy będzie jako taki istnieć tak długo, póki uchwałą Sejmu jego zadanie za spełnione uznanem nie zostanie.

Izba popiera ten wniosek.

Przemawia sprawozdawca p. Stanisław hr. Badeni i oświadcza, że zgadza się na tę poprawkę.

Izba w głosowaniu uchwała punkt VI. wniosku komisji w brzmieniu podanem przez p. Wojciecha hr. Dzieduszyckiego

Sprawozdawca, Stanisław hr. Badeni czyta:

- VII. Gdy uchwalone na rok 1893 wydatki w kwocie 6,586 905 zł. po potrąceniu uchwalonych dochodów własnych w kwocie 938 437 zł. wynoszą netto 5,648.468, a uchwalone jako pokrycie dodatki do podatków po 39 ct. od sta uczynią 4,114.500 zł., przeto kwota 1,533.968 zł., nie pokryta uchwałą pod II. powziętą, ma być pokryta ze zwyczajek budżetowych, jakie wykonanie uchwały pod III. powoduje.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Sprawozdawca czyta:

- VIII. Na wypadek, gdyby Wydział krajowy z upoważnienia danego mu uchwałą III. niniejszych wniosków, z jakiegokolwiek powodu korzystać nie mógł, upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej w gotówce najwyżej na 4 proc. oprocentowanej w kwocie 1,534 000 zł.

Izba uchwala powyższy wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

IX. Kwoty przyzwolone na rok 1893 w rubrykach i pozycjach wydatków budżetu funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem, niemniej w funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż wszystkich innych zakładów krajowych, winne być wydawane tylko na cele oznaczone w pojedynczych rubrykach i pozycjach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych. Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycjach wydatków zwyczajnych funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem:

- a) w rubr. I. między pozycją 5., 6. i 7. i między pozycjami 8., 9. i 10;
- b) w rubr. II. między literą a), b), c) i d) poz. 24;
- c) w rubr. X między pozycjami 117. i 118. tudzież między pozycjami 122, 123 i 124;
- d) w rubr. XV. między pozycjami 194, 198 i 199, między pozyc. 205 i 206, między pozyc. 212 i 213, między pozyc. 221 i 222, wreszcie w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i szkoły uprawy lnu w Gródku, między wszystkimi pozycjami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół;
- e) w rubr. XVI. między pozycjami 251 i 292, między pozyc. 291 i 297, wreszcie między pozyc. działów A., B., D. i E. wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe połączone z warsztatami wzorowymi, wszakże tylko w granicach każdego działu z osobna.

Izba uchwala powyższe wnioski komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Stanisław hr. Badeni czyta:

X. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w razie, gdyby z upoważnienia danego mu w ustawie konwersyjnej pod L. III. sko-

rzystał, użył wszelkich zwyczajek budżetowych, jakie w r. 1893 pozostaną, oprócz kwoty 1,533.968 zł., na pokrycie wydatku z r. 1893 przeznaczonej, na spłatę w części lub całości tych pożyczek krajowych, których spłata dla funduszu krajowego okaże się najkorzystniejszą.

Przemawia J. E. p. Jan hr. Tarnowski i wnosi następujący dodatek do punktu X. wniosku komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca również Wydziałowi krajowemu, by w razie przeprowadzenia konwersji przy układaniu preliniarzy na lata następne od r. 1894 przeznaczał zwyczajki budżetowe nie tylko na stopniową spłatę reszty pożyczek krajowych, ale także na ulgi podatkowe przez niżenie podatku krajowego

Izba popiera powyżej podany wniosek.

Przemawia sprawozdawca.

Izba uchwala najpierw punkt X. wniosku komisji budżetowej. a następnie w oddzielnem głosowaniu przyjmuje poprawkę wniesioną przez J. E. p. Jana hr. Tarnowskiego.

Sprawozdawca czyta:

XI. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesji sejmowej zdał sprawę z wykonania uchwał pod L.: III., IV. i X.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

XII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przy projekcie preliniarza na rok 1894 przedłożył Wysokiemu Sejmowi należycie uzasadnione wnioski co do stósunku, w jakim się opodatkowani w Wielkiem Księstwie Krakowskiem czyli w mieście Krakowie, w powiatach Chrzanowskim i Krakowskim, do ogólnych wydatków funduszu krajowego przyczyniać mają, a to na takiej podstawie, aby podatkujący miasta Krakowa, tudzież powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego wskutek konwersji dłu

gów indemnizacyjnych nie zapłacili sumy ogólnej większej, aniżeli byliby zapłacili, gdyby konwersya wykonaną nie była.

Przemawia p. Paszkowski i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić w miejsce punktu XII. wniosku komisji budżetowej:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w dalszym ciągu obecnej sesji sejmowej odbyć się mającej w początkach 1893 r. przedłożył Wysokiemu Sejmowi należycie uzasadnione wnioski co do stosunku, w jakim się opodatkowani miasta Krakowa, oraz powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego przyczynić mają do ogólnych wydatków funduszu krajowego, a to na takiej podstawie, aby podatujący miasta Krakowa, tudzież powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego wskutek konwersji długów indemnizacyjnych nie zapłacili z tytułu spłaty indemnizacyjnej ogólnej sumy większej, aniżeli byliby zapłacili z tegoż tytułu, gdyby konwersya przeprowadzoną nie była.

Przemawia p. Chrzanowski i wnosi następującą poprawkę do punktu XII. wniosku większości komisji budżetowej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Po wyrazach: „aniżeli byliby zapłacili“, zamiast ostatnich wyrazów wniosku komisji słowa: „gdyby była wykonaną oddzielnie konwersya długu indemnizacyjnego krakowskiego.“

Izba popiera poprawkę wniesioną przez p. Paszkowskiego, tudzież poprawkę wniesioną przez p. Chrzanowskiego

Przemawia sprawozdawca i oświadcza, iż imieniem komisji przyjmuje wniosek p. Paszkowskiego.

Izba w głosowaniu przyjmuje punkt XII. wniosku komisji w brzmieniu podanem przez p. Paszkowskiego, odrzuca zaś poprawkę wniesioną przez p. Chrzanowskiego.

Sprawozdawca wnosi przystąpienie do wyboru członków komitetu doradczego w myśl wniosku komisji dopiero co przyjętego.

Izba bez rozprawy przyjmuje wniosek powyższy.

W sprawie formalnej przemawia p. Zoll i wnosi zamknięcie posiedzenia zaraz po dokonaniu wyboru.

W sprawie formalnej przemawia p. Abrahamowicz.

Przemawia J. E. p. Jaworski i wnosi odroczenie wotowania nad wnioskiem p. Zolla aż do chwili, kiedy Izba dokona wyboru członków komitetu.

W sprawie formalnej przemawiają: p. Zoll, J. E. p. Jan hr. Tarnowski, J. E. p. Jaworski, p. Kramarczyk i J. E. p. Ludwik hr. Wodzicki.

Przemawia Marszałek i poddaje pod głosowanie wniosek J. E. p. Jaworskiego, o odroczenie wotowania nad wnioskiem p. Zolla aż do chwili dokonania wyboru.

Izba w głosowaniu uchwała ten wniosek.

W celu ułatwienia porozumienia się co do wyboru Marszałek zawiesza posiedzenie na kilkanaście minut.

Po przerwie otwiera Marszałek posiedzenie na nowo i powołuje na skrutatorów wyboru do komitetu doradczego pp: Korola, Merunowicza, Popowskiego, Scipiona i Paszkowskiego.

Aż do ukończenia skrutynium zawiesza Marszałek posiedzenie na 5 minut.

P. Scipio zdaje sprawę ze skrutynium.

Na 85 głosujących wybrani zostali członkami komitetu doradczego pp: J. E. Dr. Julian Dunajewski, Stanisław hr. Badeni, Dr. Tadeusz Skalkowski, J. E. Jan hr. Tarnowski, Dr. Piotr Gross.

Marszałek stwierdza, iż powyżej wymienieni posłowie zostali wybrani członkami komitetu.

W sprawie formalnej przemawia p. hr. Golejewski i wnosi odesłanie petycyi niezadowolonych do Wydziału krajowego.

Po przemówieniach p. Zolla i Stanisława hr. Badeniego, Izba w głosowaniu odrzuca wniosek p. Golejewskiego.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek p. Zolla o zamknięcie posiedzenia.

Izba uchwała ten wniosek.

Przemawia J. E. p. Namiestnik i zawiadamia Izbę, iż jest upoważnionym najwyższem postanowieniem podać do wiadomości Izby, iż sesya niniejsza została na czas nieoznaczony odroczoną, poczem uprasza Marszałka o zarządzenie potrzebnych formalności.

Marszałek oznajmia, iż protokół 7. posiedzenia, przeciw któremu nie zgłoszono żadnych zarzutów, uznaje za przyjęty i wzywa sekretarza p. Trzecieckiego do odczytania protokołu 8. posiedzenia Sejmu.

Sekretarz p. Trzeciecki odczytuje protokół 8. posiedzenia Sejmu.

Izba bez rozprawy przyjmuje protokół 8. posiedzenia do wiadomości.

Przemawia Marszałek i wnosi trzykrotny okrzyk na cześć Najj Pana

Przemawia p. Zygmunt Kozłowski.

Przemawia Marszałek i zamyka posiedzenie oznajmiając, że o następnym uwiadomi posłów, przesyłając im porządek dzienny, skoro odpowiednio upoważnienie otrzyma.

Koniec posiedzenia o godzinie 1. minut 40 po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

Józef Wiktor w. r.
Jan Trzeciecki w. r.

